

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Philippi Tomasini Sancti Georgij ab Alga Venetiarum Canonici Secularis De Donariis ac Tabellis Votivis Liber Singularis

Tomasini, Giacomo Filippo

Vtini, 1639

VI. Locvs Anathematum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13253

rarum, qui inter mortales immensis laboribus vitam trahentes
 haud postremis, ut merito Rusticis, ceteraq; Vinitorum, Pasto-
 rum, Hortos colentium, Venatorum, Aurigarum, Piscatorum,
 aliorumq; Operariorum turbæ antistent. Artifices sua etiam
 producant dona. Et quæ non Agrotantium ac fatiscantis tan-
 dem ætatis Vota! Ac ne quicquam omiserimus, Seruorum, ac
 Gladiatorum in Deos cultum videbis: imò eorum etiam, quo-
 rum deuotio, vel temeraria, vel scelestæ, quodq; in ijs rerum
 diuinarum tenebris minimè mirandum, sæpe ridicula, atq; ab
 omni honestate aliena. Vana hæc & profana fateor miseræ
 gentis delitamenta, sed tamen ad eruditæ Antiquitatis noti-
 tiam necessaria. Ista qui horres, moneo ad fidelium quæ cæ-
 tera claudunt vota te serio conuertas,

Et, magis principio grata coronis erit.

CAPVT VI.

Locus Anathematum.

Ceterum, DONARIA modò columnis, modò parie-
 tibus, ac postibus, modò tholis, modò ædium fastigijs
 suffigebantur. Sed etiam Imperatorum Statuis,
 quemadmodum ex D. Ambrosij Sermone x. in Psal.
 718. compertum est. Meminit etiam Propertius Lib. iv.
 Eleg. xi. vers. 45.

Nunc stola in templo tria condita, causa Feretri,

Omne quòd certo dux ferit ante ducem.

De Tholis Arnobius Lib. vi. *Multa Tempora, quæ tholis sunt au-
 reis, et sublimibus clara fastigijs.* Quid verò Tholus, ostendit Isi-
 dorus Originum Lib. xix. *Tholi (inquit) quasi breuia scuta, ubi ex
 ædificijs plures trabes coeunt.* Clarius adhuc Luctatius Placidius
 ad Lib. ii. Thebaid. vers. 734. *Tholium est in media templi camera
 locus, in quo NOVENTIVM primitiæ aut exuniæ figebantur.* Martialis
 Lib. i. Epigram. 71.

Et

Et Cybeles picto stat Corybante tholus.

Corybanticorum autem sacrificiorum ritus præ se tulisse In-
scriptionem Tabularum, quæ apud Cretenses in columnis as-
seruabantur, reliquit Porphyrius de Abstinencia Lib. 11. Vir-
gilius Lib. IX. vers. 411.

22 Dona tulit, si quæ ipse meis venatibus auxi.
Suspenditæ tholo, aut sacra ad fastigia fixi.

Stattius Sil. 4. vers. 33.

— tamen accipit omni.
Exuvias Diana tholo, captiuasq; tela.

Et Lib. 11. Thebaid. — figamq; superbis.

Anna tholo, qui quæ ipse meo quæ sita reuexi.
— Sanguine, quæq; dabis capris. Tritonia Thebis.

Omnium optimè Gulielmus Philander Lib. 4. C. 7. in Vitruuij
de Archit. Lib. IV. Cap. VII. Tholus est adificia camera, quæ alijs
crescens rotunda forma in fastigiatum cacumen desinit. Vnde Pan-
theon Dioni Lib. 1111. verè Soloeidicè describitur, idest, for-
ma Tholi: quale etiamnum videtur. Idem Philander ad
Lib. VII. Cap. V. adhuc planius: Tholos intelligimus erectiores came-
ras Templorum hemisphæris, idest, Cuppulis, quæ solitas. In ornitho-
trophio etiam Tholum posuit Varro de Re Rustica Lib. 111.
Cap. V. Aliàs Tholus Palladio tuguriolum, ubi Monachi, aut
Anachoretæ inclusi vitam agebant, quemadmodum ex Hi-
storæ Lausiacæ Cap. XLIII. notauit Ludouicus della Cerda
Aduers. Sacr. Cap. 171. Tholum tandem locum, siue adifi-
cium fuisse rotundum, in quo singulis diebus Senatores
L. Prytanenses simul cœnabant, testis Iulius Pollux. quinam
verò essentij, præter Sudam docet idem aperte. Fuisse etiam
locum in Balneis, obseruo apud Athenæum Lib. XI. C. 18.

Lacunaribus pariter affigebantur Spolia. Propertius Lib.
111. Eleg. X.

Annibalis spolia, et victi monumenta Syphacis.

Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes.

Currius expletis statuæ monumenta Lacunis.

Fastigijs etiam Silius Italicus Lib. xiv.

— Captiuis fulgentia culmina rostris

Armaq; fixa Dijs.

Omniumq; plenissimè Statius Thebaid. Lib. vii. vers. 53.

Terrarum exuuiæ circum, & fastigia templi

Captæ insignibant gentes, celataq; ferro

Fragmina portarum, bellatricesq; carina

Et vacui cursus, protritaq; curribus ora.

Quam consuetudinem antiquissimam colligimus ex Herodoti

Lib. III. *Æginetæ nauali pralio victos cum Cretensibus diriperunt,*

ac rostratas naues mutilauerunt, eaq; rostra apud Mineræ Templum in

Ægina affixerunt. De Rostris autem notanda Liuij verba

Lib. viii. *Naues Antiatium partim in Naualia Rome subductæ, par-*

tim incensæ, rostrisq; earum suggestum in foro exstructum adornari pla-

cuit; Rostraq; id Templum appellatum.

Postibus etiam plerumq; appendebantur. Virgilius Lib. ix.

Æneid. vers. 504.

Barbarico postes auro, spolijsq; superbis.

Et Lib. viii.

Multaq; præterea sacris in postibus arma,

Captiui pendent currus, curuaq; securæ

Et cristæ capitum, & portarum ingentia claustra.

In Portis itidem Vota conspiciebantur. Propertius Lib. iv.

Eleg. iii. vers. 17.

Omnibus, heu, Portis pendent mea noxia Vota.

Et nominatim Urbis. Idem in fine Elegiæ:

Armaq; cum talero portæ votiuæ Capenæ,

Subscribam, SALVO GRATA PVELLA VIRO.

Item, in Porticibus. Iuuenalis.

Legitimè fixis vestitur tota Tabellis

Porticus.

Palatium quoq; Principis Spolia exornabant. Ouidius de

Tri-

Tristibus Lib. 111. Eleg. 1. Augusti domum describens:

Singula dum miror, video fulgentibus armis

Conspicuos postes, testaq; digna Deo.

Itemq; Ducum. Suetonius in Nerone Cap. xxxviii.
Tunc præter immensum numerum Insularum, domus prisorum Ducum
arserunt hostilibus adhuc spolijs adornata.

Limina tamen priuata etiam ornabant affixa hostium spo-
lia, quæ nec emptori refringere liceret, triumphabantq; etiam (ut ele-
ganter Plinius Naturalis Historiæ Lib. xxxv. Cap. 11.)
dominis mutatis ipsa domus. Hinc Tibullus Lib. 1. Eleg. 1.
vers. 53.

Te bellare dece: terra, Messala, mariq;

Vt domus hostiles præferat exuias.

Et Propertius Lib. 111. Eleg. viii. ad Mæcenatem, vers. 25.

Veltibi Medorum pugnaces ire per hostis.

Atq; onerare tuam fixa per arma domum.

Virgilius item Æneid. Lib. v. vers. 393.

Et spolia illa tuis pendentia testis.

Qua autem solemnitate id factum memorat Diodorus Sicu-
lus Lib. v 1. Hostium spolia sanguine perfusa famulis tradunt in foribus
domorum cum cantu atq; lachrymis affigenda, quemadmodum feras solent
venatu captas.

Verùm ne incomposita multitudine Templis deformita-
tem adderent DONARIA, à Summo Pontifice aliquando
submouebantur, aliquando concinnius disponebantur. Li-
uius Lib. xl. M. Æmilius Lepidus Pont. Max. Ælem Iouis in Capit. lio,
columnasq; circa poliendas albo locauit: & ab his columnis, quæ incommodè
apposita videbantur signa, amouit; Clypeaq; de columnis, & signa milita-
ria affixa omnis generis dempsit. Idem Cæsarem Augustum ex
S. C. fecisse scribit Dio, ut veteribus ornamentis, quasi conta-
minata ea essent, detractis ex Aegyptiaca præda meliora &
speciosiora reponeret. Secus enim Trophæa dedicata remo-
ueri nefaserat. Vnde Statuas æneas apud Rhodios ob ho-
stium memoriam visui parum gratas, ædificio potius operire

pla-

placuit, quam de molli. *Quem locus ipsi postea a Sator no-*
minarunt, fortassis quasi Aelytum: quo sensu hanc vocem in
Probl. usurpavit Plutarchus. Sed abominanda quoq; neces-
sitas amarissima lege reflexa fuisse hanc ipsa indicat Valerius
Maximus Lib. vii. Cap. vi. Cannensis autem clades adeo urbem no-
stram vehementer confudit, ut di. Iunij opera dictatura Rempublicam admi-
nistrans spolia hostium affixa templis. Deorum numini consecrata instru-
mento militaria futura conuellerentur: & p. et cetera pueri arma induerent
ad difforam etiam, & cetera ali. cum in e. damnaorum sex millia conscriberentur.
Qui locus plurimum lucis adfert huic Virgiliano Lib. vi.
Aeneid.

Et Clypeum effert iussit Didymonis artes,

Neptuni sceleris Danais de posse reflexam.

Et Silius Italianus Lib. xi. allusit eleg. i. i. Propertius Lib. i. i.

Diripite, o pubes, templis & vos arria rapitis

Nudate & clypeos in bellare fugite captos

Simile quid à Propheta Regio factum testantur sacrae literae,
 quae referunt ipsum gladium Goliath à templo aduersus ho-
 stes deprompsisse.

At sensu longè diverso prophanos religionis errores ta-
 xans Iulius Firmicus hoc consilium in publica commodas
 Principibus suggessit. *Tollite & tolli. est curi sacratissimi Imperatores*
ornamenta templorum. Deos istos aut monete ignis, aut metallorum co-
quat flamma. DONARIUM uniuersa ad utilitatem vestram dominiumq;
transferite. Post excidia templorum sinuatur Deo estis. Virtute prouecti.
 Absit tamen quis credat hic Iconoclastis fenestram aperiri.
 Sincera quippe numinis cultum seuerius suadere animus
 fuit. Verum, ut in publicos usus aliquando necessaria fuit
 ista DONARIORVM translatio, sic ad ornatum credibile
 est saepius mutata fuisse ea, quae Tabulae specie Votum refe-
 rebant. Horum nempe ingentem praeteritis in dies creuisse
 numerum praeter impendij facilitatem confirmabunt ea, quae
 iam de ijs peculiariter differemus.